

# Prvouka

## Charakteristika vyučovacího předmětu:

Prvouka je tvořena tematickými okruhy vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět uvedeného v RVP ZV, rozšířena o další okruh v souladu s požadavky ministerstva školství. Do výuky je zařazena i dopravní výchova.

Vzdělávací obsah je členěn do tematických okruhů : *Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví a Lidé a peníze.*

Základní formou realizace výuky prvouky je vyučovací hodina (45 minut ). Do vyučovacích hodin jsou začleňovány krátkodobé projekty, je využívána experimentální činnost, pozorování, vycházky a exkurze. Výuka probíhá převážně ve třídě, při vycházkách, exkurzích a pozorováních také v terénu. Žáci pracují někdy ve skupinách.

Předmět má časovou dotaci dvě hodiny v 1. - 3. ročníku.

Jeho obsah směřuje k tomu, aby se žáci dobře orientovali ve svém okolí, rozuměli vztahům mezi lidmi, měli představu o čase jako historickém údaji, pochopili rozmanitost přírody a poznali význam zdraví pro člověka a uměli se bezpečně chovat v různých životních situacích a silničním provozu.

Předmět přispívá k rozvoji finanční gramotnosti, žáci se seznamují se světem financí, se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy. Orientují se v problematice peněz a cen a jsou vedeni k odpovědnému spravování osobního rozpočtu.<sup>1</sup>

## Výchovné a vzdělávací strategie

### kompetence k učení

- vedeme žáky k vyhledávání a třídění informací
- seznamujeme žáky s obecně používanými termíny, znaky, symboly
- podporujeme žáky v pozorování, experimentování, porovnávání získaných výsledků

### kompetence k řešení problémů

- seznamujeme žáky s nejrůznějšími problémovými situacemi ve škole i mimo ni, upozorňujeme na ně, žáci je ve skupině analyzují a naplňují řešení
- vedeme žáky ke zjišťování informací, které pomohou řešit problém, v odborných knihách, encyklopediích, dotazováním v rodině, škole atd.
- umožňujeme žákům obhájit řešení problému

### kompetence komunikativní

- vyžadujeme, aby žáci přesně formulovali myšlenky a názory, kladli otázky k danému tématu, vyjadřovali se písemnou a ústní formou
- ukazujeme žákům různé typy textů, obrazových materiálů / kroniky, encyklopedie, internet, učebnice, návody /
- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání si, zapojování se do diskuse, obhajování jejich názorů, vzájemné pomoci a radě

### kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům spolupráci ve dvojici a menší skupině, přijímání role
- pomáháme při sestavování pravidel pro práci ve skupině
- podporujeme a usměrňujeme diskuse ve skupině i třídě
- vedeme žáky k tomu, aby ovládali a řídili svoje jednání a chování

<sup>1</sup> Dílčí výstupy a učivo související s finanční gramotností jsou označeny FG

### **kompetence občanské**

- seznamujeme žáky s právy a povinnostmi ve škole i mimo školu
- upozorňujeme žáky na naše tradice, kulturní a historické dědictví
- umožňujeme žákům přemýšlet o významu jednotlivých složek životního prostředí a důležitosti jejich kvality

### **kompetence pracovní**

- vedeme žáky k plnění jejich povinností a závazků
- vyžadujeme dodržování vymezených pravidel při všech formách vyučování
- nabádáme žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení při praktických činnostech

### **kompetence digitální**

- vedeme žáky k ovládnutí běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb
- podporujeme získávání, vyhledávání, kritické posuzování informací v digitálním prostředí
- nabádáme žáky k bezpečnému používání digitálních technologií

## **Realizace průřezových témat v předmětu prvouka**

### **Výchova demokratického občana**

- VDO 3. – formy participace občanů v politickém životě - obec jako základní jednotka samosprávy státu - *objasnění pojmu samospráva patří k základům výchovy demokratického občana – 3. ročník*

### **Multikulturní výchova**

- MuV 2. – lidské vztahy - důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích - *integrace jedince je důležitou podmínkou spokojeného života každého dítěte. Pomocí rozhovoru, načrtnutí jednoduchých schémat a her žáci proniknou k podstatě rodinných vztahů v 1. ročníku, vrstevnických vztahů ve 2. ročníku a profesních vztahům ve 3. ročníku. Ve 3. ročníku jim pomohou pochopit profesní vztahy role při skupinové práci*
- MuV 2. – lidské vztahy - uplatňování principu slušného chování (základní morální normy) - *žáci si sami stanoví pravidla slušného chování, která budou popřípadě doplněna učitelem.*

### **Environmentální výchova**

- EV 4. – vztah člověka k prostředí - náš životní styl (spotřeba věcí, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí) - *žák vytvoří myšlenkovou mapu na téma – věci, bez kterých bych se mohl obejít(žit) – 2. ročník*
- EV 4. – vztah člověka k prostředí – lokální ekologický problém – *exkurze – 2. ročník*

### **Mediální výchova**

- MeV 5. – fungování a vliv médií ve společnosti - role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování - *sepsání režimu dne spolu s rodiči, prezentace ve třídě, možnost srovnání, nejoblíbenější mediální hrdina.*

## Prvouka – 1. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<p><b>Žák:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• vyznačí v jednoduché plánu místo svého bydliště a školy</li> <li>• orientuje se na cestě do školy a zpět</li> <li>• rozezná a používá bezpečnou cestu do školy</li> <li>• uplatňuje pravidla chůze po chodníku a po silnici, bezpečně překoná silnici</li> <li>• prokáže znalost správného cestování autem</li> <li>• pojmenuje školu, třídní učitelku, ředitele školy</li>   <li>• popíše nebezpečí v nejbližším okolí</li> <li>• rozliší bezpečná a nebezpečná místa pro hru</li>   <li>• pojmenuje členy rodiny</li> <li>• rozliší příbuzenské vztahy v rodině</li> <li>• objasní role rodinných příslušníků</li> <li>• projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků</li>   <li>• rozpozná měsíce, dny, celé hodiny</li> <li>• dokáže vyjmenovat dny v týdnu</li> <li>• popíše svoji činnost včera, dnes a zítra</li> <li>• časově zařadí Vánoce a Velikonoce</li>   <li>• vyjmenuje roční období a umí je charakterizovat</li> <li>• popíše způsob života živočichů a rostlin v jednotlivých ročních obdobích</li> </ul>	<p><b>Místo, kde žijeme:</b></p> <p><b>Škola</b> prostředí a činnosti ve škole a jejím okolí bezpečná cesta do školy a zpět účastníci silničního provozu /chodec, cyklista, dopravní prostředky/, pojmy v silničním provozu/chodník, obrubník, zábradlí, silnice, přechod pro chodce/, pravidla chůze po chodníku, po silnici, reflexní doplňky, přecházení silnice bez přechodu, po přechodu, jízda autem/autosedačka, zádržné systémy, výstup a nástup/</p> <p><b>Domov</b> prostředí domova orientace v místě bydliště vhodná a nevhodná místa ke hře</p> <p><b>Lidé kolem nás</b></p> <p><b>Rodina</b> moje rodina, příbuzenské vztahy rodinné oslavy</p> <p><b>Mezilidské vztahy</b> pravidla slušného chování vlastnosti lidí</p> <p><b>Lidé a čas</b> měsíce, dny v týdnu, hodiny režim dne Vánoce a Velikonoce, zvyky a tradice</p> <p><b>Rozmanitosti přírody</b> roční období lidé a příroda v jednotlivých ročních obdobích kalendář přírody</p>	<p>ČJS-3-1-01 dopravní výchova</p> <p>ČJS-3-5-02</p> <p>ČJS-3-2-01 PT MuV 2 – integrace jedince v rodině ČJS-3-2-01</p> <p>ČJS-3-3-01</p> <p>ČJS-3-4-01</p>

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<ul style="list-style-type: none"> <li>• objasní zásady osobní hygieny</li> <li>• popíše své tělo a péči o něj</li> <li>• rozezná úraz a nemoc, uvede příklady</li> <li>• vyjmenuje některé potraviny důležité pro zdraví</li> </ul>	<p><b>Člověk a jeho zdraví</b> <b>Lidské tělo</b> životní potřeby, péče o zdraví</p>	ČJS-3-5-01
<ul style="list-style-type: none"> <li>• adekvátně reaguje na pokyny dospělých při mimořádných událostech</li> </ul>	<b>Mimořádné události</b>	ČJS-3-5-04
<ul style="list-style-type: none"> <li>• vysvětlí, proč rodiče pracují (FG)</li> <li>• zjistí podle možností povolání rodičů (FG)</li> <li>• respektuje majetek spolužáků (FG)</li> <li>• popíše jednu věc, kterou vlastní (FG)</li> <li>• vyjmenuje svoje potřeby a vybere nejdůležitější(FG)</li> </ul>	<p><b>Lidé a peníze</b> rodina – příjmy</p> <p>vlastnictví, majetek</p> <p>potřeby a zdroje</p>	<p>ČJS-3-2-02 Standard Finanční gramotnosti pro základní vzdělávání</p> <p>Prv 1. ročník: Lidé kolem nás – rodina, mezilidské vztahy</p>

### Očekávané výstupy po 1. ročníku

- ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

## Prvouka – 2. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<p><b>Žák:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• popíše a osvojí si základní pravidla slušného chování</li> <li>• pozdraví, poděkuje, omluví se</li> <li>• objasní termíny ohleduplnost, kamarádství</li> <li>• projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků</li> <li>• pojmenuje a popíše povolání rodičů</li> <li>• vyjmenuje povolání, která jsou potřebná pro jeho život a vysvětlí proč</li>   <li>• orientuje se v čase, stanoví svůj denní režim</li> <li>• porovná práci a odpočinek</li> <li>• vymezí týdny , dny , hodiny , minuty</li> <li>• vyjmenuje měsíce v roce</li> <li>• rozliší školní a kalendářní rok</li> <li>• rozpozná a vysvětlí minulost, současnost a budoucnost</li> <li>• popíše činnosti, které dělají jednotliví členové jeho rodiny</li>   <li>• roztřídí některé přírodniny podle nápadných znaků</li> <li>• popíše ochranu přírody - navrhne pomoc živočichům v přírodě</li> <li>• pozná a pojmenuje domácí zvířata a jejich mláďata</li> <li>• pozná a pojmenuje některé ptáky</li> <li>• rozezná pokojové rostliny, zeleninu, ovoce</li>   <li>• vysvětlí pojem zdravý životní styl</li> <li>• vysvětlí péči o zrak, sluch</li> <li>• vyvodí vliv pohybu na zdraví</li> <li>• popíše prevenci nemocí a úrazů</li> <li>• vysvětlí pravidla chování na stezkách pro chodce</li> <li>• popíše vybrané značky pro chodce</li> <li>• předchází rizikovým situacím v dopravě</li> <li>• objasní, jak správně cestovat v dopravních prostředcích</li> </ul>	<p><b>Lidé kolem nás</b> Vrstevníkové vztahy chování lidí ve společnosti, soužití lidí</p> <p>zaměstnání, práce fyzická a duševní</p> <p><b>Lidé a čas</b> orientace v čase, kalendáře, režim dne,</p> <p>současnost a minulost v našem životě, lidská společnost – soužití, zvyky , činnosti, práce, významné dny a svátky a tradice</p> <p><b>Rozmanitost přírody</b> rostliny, houby, živočichové, ptáci, domácí zvířata a jejich mláďata</p> <p><b>Člověk a jeho zdraví</b> lidské tělo – potřeby a projevy lidské smysly zdravá výživa, první pomoc</p> <p>chodník a stezky – základní pravidla/co a kdo kam smí a nesmí/, vztahy mezi účastníky na stezkách, krajnice a její nástrahy, na čem se ještě jezdí/ brusle, skateboard,</p>	<p>ČJS-3-2-01 PT MuV 2 – integrace jedince ve vrstevníkových vztazích</p> <p>ČJS-3-2-02</p> <p>ČJS-3-3-01 PT MeV 5 – role médií v každodenním životě jednotlivce</p> <p>ČJS-3-3-03</p> <p>ČJS-3-4-02 Vv PT EV 4 - exkurze</p> <p>ČJS-3-5-01 PT EV 4 – náš životní styl</p> <p>dopravní výchova ČJS-3-5-02</p>

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<ul style="list-style-type: none"> <li>zhodnotí vhodnost míst pro hru a trávení volného času, uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit</li> <li>reaguje na pokyny dospělých při mimořádných událostech</li> <li>dodržuje zásady bezpečného chování při setkání s neznámými lidmi</li> <li>vyjmenuje osoby, na které se může v případě obav nebo strachu obrátit</li> <li>ví, kdy použít čísla tísňového volání (112, 150, 155, 158)</li> <li>vysvětlí, proč má chránit školní majetek (FG)</li> <li>vyjmenuje potřeby rodiny (FG)</li> <li>popíše, od koho dostává a jak využívá kapesné (FG)</li> <li>pozná české mince a bankovky</li> <li>uvede příklad využití platební karty</li> </ul>	<p>koloběžka – ochrana/přilba, chrániče/, cesta dopravními prostředky /pravidla cestování, nástup, výstup, chování za jízdy, vztahy mezi cestujícími,</p> <p><b>Mimořádné události</b> krizové situace, služby odborné pomoci tísňová volání</p> <p><b>Lidé a peníze</b> vlastnictví, majetek</p> <p>potřeby, zdroje příjmy a výdaje</p>	<p>ČJS-3-5-03 ČJS-3-5-04</p> <p>ČJS-3-2-02 Standard Finanční gramotnosti pro základní vzdělávání</p>

### Očekávané výstupy po 2. ročníku

- ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
- ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

### Prvouka 3. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<p><b>Žák:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• pojmenuje svou obec a kraj</li> <li>• pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí</li>   <li>• respektuje odlišnosti spolužáků</li> <li>• navrhne pravidla chování ve třídě</li>   <li>• pojmenuje některé rodáky</li> <li>• vyhledá místní kulturní a historickou památku</li> <li>• zjistí významnou historickou událost regionu</li>   <li>• vysvětlí pojem domov</li> <li>• popíše průběh lidského života</li> <li>• sestaví seznam předmětů denní potřeby</li> <li>• zjistí, čím chtěli být jeho rodiče v dětství</li> <li>• pojmenuje dva zvyky ve společnosti</li> <li>• porovná život v domácnosti v minulosti a současnosti</li>   <li>• provede jednoduchý pokus s danou látkou</li> <li>• zapíše postup a zhodnotí výsledek pokusu</li> <li>• určí společné a rozdílné vlastnosti daných látek</li> <li>• zjistí hmotnost daného předmětu</li> <li>• změří objem daného množství látky</li> <li>• pojmenuje některé rostliny a živočichy v okolí školy a roztřídí je podle nápadných znaků do známých skupin</li> </ul>	<p><b>Místo, kde žijeme</b>  obec, místní krajina, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí</p> <p><b>Lidé kolem nás</b>  vlastnosti lidí – podobní a odlišní lidé, vztahy ve společenství, pravidla slušného chování, principy demokracie</p> <p><b>Lidé a čas</b>  regionální památky a historické události, rodáci</p> <p>lidské společenství – domov, průběh lidského života, předměty denní potřeby, práce, domácnost, zvyky, významné dny a svátky</p> <p><b>Rozmanitost přírody</b>  látky a jejich vlastnosti</p> <p>rostliny, živočichové volně žijící</p>	<p>ČJS-3-1-02  PT VDO 3 – obec jako základ. jednotka samosprávy státu</p> <p>ČJS-3-2-01  PT MuV 2 – uplatňování principů slušného chování  ČJS-3-5-02</p> <p>ČJS-3-3-02</p> <p>ČJS-3-3-03  PT MuV 2 – integrace jedince v profesních vztazích</p> <p>ČJS-3-4-03</p> <p><b>M</b> – jednotky objemu a hmotnosti</p> <p>ČJS-3-4-02</p>

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<ul style="list-style-type: none"> <li>• objasní pojem zdraví</li> <li>• vyjmenuje opatření ve škole k zachování zdraví žáka</li> <li>• zhodnotí, jak dodržuje zásady bezpečného chování ve škole on sám</li> <li>• použije správný způsob komunikace s operátory tísňové linky</li> <li>• dokáže použít krizovou linku a nezneužívá ji</li>   <li>• v modelových situacích reaguje v roli chodce na ostatní účastníky silničního provozu</li> <li>• vysvětlí důvod používání reflexních doplňků</li> <li>• popíše pravidla chování na stezkách pro chodce, v obytné zóně</li> <li>• rozezná vybrané dopravní značky</li> <li>• objasní pravidla přecházení silnice se světelnými signály, přecházení mezi zaparkovanými vozy a silnice s více jízdními pruhy</li> <li>• ovládá pravidla jízdy na bruslích a koloběžce</li> <li>• v modelových situacích uplatňuje bezpečné chování v dopravních prostředcích a na zastávkách</li> <li>• vyhodnotí nebezpečí míst pro hru a trávení volného času a volí odpovídající způsoby ochrany</li>   <li>• rozliší potřeby hmotné, nehmotné, nezbytné, zbytné (FG)</li> <li>• objasní zdroje pro uspokojování potřeb (FG)</li> <li>• vysvětlí pojem zboží (FG)</li> <li>• vyjmenuje druhy příjmů (FG)</li> <li>• popíše, jak a na co šetří (FG)</li> <li>• odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu</li> <li>• zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení</li> </ul>	<p><b>Člověk a jeho zdraví</b> zdraví, nebezpečí, prevence zneužívání návykových látek, úraz, ošetření drobných úrazů, nebezpečné hry hry, pomoc v nouzi, úcta ke každému člověku krizové linky</p> <p><b>Dopravní výchova</b> osobní bezpečí – bezpečné chování v roli chodce, kdo je chodec, účastníci silničního provozu, dopravní značky pro chodce, světelné signály, vztahy mezi účastníky na stezkách, pravidla chůze po silnici /pro jednotlivce a skupiny, reflexní doplňky/, obytná zóna a její pravidla, hřiště a cesta na něj, přecházení silnice mezi zaparkovanými vozy, chování na parkovišti, přecházení po přechodu s jízdním kolem, druhy dopravních prostředků a jejich specifika, chování na zastávce</p> <p>nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, osobní bezpečí, krizové situace</p> <p><b>Lidé a peníze</b> potřeby a zdroje zboží</p> <p>příjmy rozpočet nákupy</p>	<p>ČJS-3-5-02 ČJS-3-5-03</p> <p>ČJS-3-5-02</p> <p>Standard Finanční gramotnosti pro základní vzdělávání</p>



### Očekávané výstupy po 3. ročníku

- ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu,
- ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost
- ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů
- ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

# Přírodověda

## Charakteristika vyučovacího předmětu

Přírodověda je tvořena vzdělávacím obsahem vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět uvedeného v RVP ZV. Do výuky je zařazena i dopravní výchova.

Vzdělávací obsah je členěn do tematických okruhů: *Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví a Lidé a čas.*

Základní formou realizace výuky přírodovědy je vyučovací hodina ( 45 minut ). Do vyučovacích hodin jsou začleňovány krátkodobé projekty, je využívána experimentální činnost, pozorování, vycházky a exkurze. Výuka probíhá převážně ve třídě, při vycházkách, exkurzích pozorováních také v terénu, žáci pracují někdy ve skupinách.

Předmět má časovou dotaci dvě hodiny týdně ve 4. a 5. ročníku. Jeho obsah směřuje k tomu, aby žáci získali základní představu o souvislostech v přírodě a uvědomili si souvislost znalostí a péče o zdraví s kvalitou jejich života a uměli se bezpečně pohybovat v silničním provozu.

## Výchovné a vzdělávací strategie

### kompetence k učení

- vedeme žáky k vyhledávání a třídění informací
- seznamujeme žáky s obecně používanými termíny, znaky, symboly
- podporujeme žáky v pozorování, experimentování, porovnávání získaných výsledků

### kompetence k řešení problémů

- seznamujeme žáky s nejrůznějšími problémovými situacemi ve škole i mimo ni, upozorňujeme na ně, žáci je ve skupině analyzují a naplánují řešení
- vedeme žáky ke zjišťování informací, které pomohou řešit problém, v odborných knihách, encyklopediích, dotazováním v rodině, škole atd.
- umožňujeme žákům obhájit řešení problému

### kompetence komunikativní

- vyžadujeme, aby žáci přesně formulovali myšlenky a názory, kladli otázky k danému tématu, vyjadřovali se písemnou a ústní formou
- žákům ukazujeme různé typy textů, obrazových materiálů (kroniky, encyklopedie, internet, učebnice, návody)
- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání si, zapojování se do diskuse, obhajování jejich názorů, vzájemné pomoci a radě

### kompetence sociální a personální

- umožňujeme žákům spolupráci ve dvojici a menší skupině, přijímání role
- pomáháme při sestavování pravidel pro práci ve skupině
- podporujeme a usměrňujeme diskuse ve skupině i třídě
- vedeme žáky k tomu, aby ovládali a řídili svoje jednání a chování

### kompetence občanské

- seznamujeme žáky s právy a povinnostmi ve škole i mimo školu
- upozorňujeme na naše tradice, kulturní a historické dědictví
- umožňujeme žákům přemýšlet o významu jednotlivých složek životního prostředí a důležitosti jejich kvality

### **kompetence pracovní – učitel:**

- vedeme žáky k plnění jejich povinností a závazků
- vyžadujeme dodržování vymezených pravidel při všech formách vyučování
- nabádáme žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení při praktických činnostech

### **kompetence digitální**

- vedeme žáky k ovládnutí běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb
- podporujeme získávání, vyhledávání, kritické posuzování informací v digitálním prostředí
- objasňujeme význam digitálních technologií pro lidskou společnost a upozorňujeme na jejich přínos a rizika využívání
- nabádáme k bezpečnému používání digitálních technologií

## **Realizace průřezových témat v předmětu přírodověda**

### **Environmentální výchova**

- EV 1 – ekosystémy - les (les v našem prostředí, produkční a mimo produkční význam lesa) - *význam lesa pro zdraví jedince, sledování, jak často chodí žáci do lesa, hry v lese – 4. ročník*
- EV 1 – ekosystémy - pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí) - *obdělávání pole během roku, srovnání s pracemi na zahrádce, ekologické hospodaření, bioprodukty – 4. ročník*
- EV 2 – základní podmínky života - voda (vztahy vlastnosti vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení) - *každý žák vytvoří přehled použití vody v jeho rodině a zjistí její zdroje – 5. ročník.*
- EV 2 – základní podmínky života - ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás) - *v tisku, televizi a dalších informačních zdrojích budou žáci sledovat zprávy o ovzduší, alespoň s jednou seznámí své spolužáky – 5. ročník*
- EV 2 – základní podmínky života - půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy) - *způsoby zúrodnování půdy, souvislost úrodnosti půdy s pěstovanými druhy rostlin a výnosy při pěstování – 5. ročník.*

## Přírodověda 4.ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<p><b>Žák:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• popíše vlastními slovy jednotlivá společenstva</li> <li>• uvede příklady vzájemných vztahů mezi organismy ve vybraných lokalitách regionu</li> <li>• pozoruje a porovnává živočichy-a rostliny, zformuluje a zapíše výsledek pozorování</li> <li>• u vybraných živočichů a rostlin popíše stavbu těla, výživu, průběh a způsob života</li> <li>• s využitím jednoduchých klíčů a atlasů prakticky třídí organismy do známých skupin</li> <li>• vymezí, co znamená rovnováha v přírodě a uvede důsledky jejího porušení</li> <li>• vysvětlí význam zdravého životního prostředí pro člověka, rozšiřuje si poznatky o významu vody a vzduchu pro život</li> <li>• vysvětlí koloběh vody v přírodě</li> <li>• rozliší součásti vzduchu</li> <li>• zjistí vlastnosti a význam jím vybraného nerostu nebo horniny</li> <li>• popíše pojem recyklace,</li> <li>• zajímá se o třídění a způsob likvidace odpadů</li> <li>• objasní pravidla chování v CHKO a v přírodě</li> <li>• zdůvodní odpovědnost lidí za ochranu a tvorbu životního prostředí, rostlin a živočichů</li> <li>• uvede příklady živelných pohrom a ekologických katastrof, získává informace ze sdělovacích prostředků</li>   <li>• upevňuje si a rozvíjí základní znalosti o lidském těle a funkcích životně důležitých orgánů (mozek, plíce, srdce)</li> <li>• na základě elementárních znalostí o lidském těle uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné</li> </ul>	<p><b>Rozmanitost přírody</b> rozmanitost naší přírody, životní společenstva – lesy, louky a pole, vody a jejich blízké okolí, města</p> <p>rovnováha v přírodě voda, vzduch, nerosty a horniny, půda ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody</p> <p><b>Člověk a jeho zdraví</b> lidské tělo</p>	<p>ČJS-5-4-03 PT EV 1. – les, pole</p> <p>ČJS-5-4-04</p> <p>ČJS-5-4-05 PT EV 1 - pole ČJS-5-4-01</p> <p>ČJS-5-5-06</p>

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<p>zdravotně preventivní návyky a dovednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• vysvětlí a řídí se zásadami péče o zdraví, posoudí význam sportování, správné výživy</li> <li>• ošetří drobná poranění (bodnutí hmyzem a hadem, malá řezná rána, znehýbnění končetiny ),</li> <li>• zhodnotí možnost pomoci dospělému při poskytování první pomoci</li> <li>• najde telefonní čísla tísňového volání ( pro přivolání první pomoci, hasičů a policie)</li> <li>• získává a rozšiřuje si poznatky o návykových látkách</li> <li>• prohlubuje si a upevňuje již osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</li> <li>• rozlišuje krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.) a diskutuje o nich</li> <li>• rozliší služby odborné pomoci a popíše, jak je využít</li> <li>• vymezí pojem evakuace obyvatel a zjistí obsah evakuačního zavazadla</li> <li>• uvede přírodní jevy, i jiné situace, které mohou ohrozit lidské zdraví a životy, vybere z příkladů vhodný způsob ochrany</li> <li>• přivolá pomoc sobě i jiným</li> </ul>	<p>péče o zdraví, zdravá výživa</p> <p>návykové látky a zdraví</p> <p>osobní bezpečí</p> <p>situace hromadného ohrožení přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku</p>	<p>ČJS-5-5-07</p> <p>ČJS-5-5-05</p> <p>ČJS-5-5-04</p>

### Očekávané výstupy po 4. ročníku

- ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody
- ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy
- ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulující mimořádné události; ~~vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvede odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista~~
- ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

## Přírodověda 5. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<p><b>Žák:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• objevuje propojenost prvků živé a neživé přírody</li> <li>• zjistí v okolí školy změny v přírodě způsobené zásahem člověka a objasní následky změn</li> <li>• vysvětlí důležitost základních podmínek pro život na Zemi</li> <li>• třídí nejznámější druhy organismů do skupin</li> <li>• určí a zařadí některé živočichy a rostliny do biologického systému</li> <li>• zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí podporovat nebo poškozovat</li> <li>• popíše rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přírodními zdroji</li> <li>• založí jednoduchý pokus,</li> <li>• naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu</li>   <li>• vymezí pojmy vesmír, planeta, hvězda, družice</li> <li>• zařadí naši planetu jako součást sluneční soustavy a vesmíru</li> <li>• zdůvodní střídání dne a noci a ročních období</li>   <li>• rozpozná části lidského těla, důležité orgány ,smyslová ústrojí</li>   <li>• zná a dovede jednat podle zásad první pomoci</li> <li>• zná tel. čísla tísňového volání</li> </ul>	<p><b>Rozmanitost přírody</b>            životní prostředí člověka,-            příroda živá a neživá, lidské            výtvary, změny v přírodě            způsobené zásahy člověka</p> <p>rozmanitost přírodních            podmínek na Zemi a život v nich,            podnebí, počasí botanické a            zoologické zahrady</p> <p>životní podmínky – vzduch,            voda, půda, rostliny, živočichové</p> <p>vesmír: sluneční soustava,            hvězdy a souhvězdí, výzkum            vesmíru</p> <p><b>Člověk a jeho zdraví</b>            člověk: životní potřeby a            projevy, části těla, orgánové            soustavy (kostra, svaly, kůže,            krevní oběh, dýchací soustava,            trávicí ústrojí, močové ústrojí,            nervová soustava, smysly,            pohlavní ústrojí)</p> <p>drobné úrazy a poranění, první            pomoc, úrazová zábrana</p>	<p>ČJS-5-4-03</p> <p>ČJS-5-4-01            PT EV 2 – voda,            ovzduší, půda</p> <p>ČJS-5-4-07</p> <p>ČJS-5-4-02</p> <p>ČJS-5-5-01</p> <p>ČJS-5-5-07</p>

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<ul style="list-style-type: none"> <li>• posoudí, jaké má postavení v rodině a ve společnosti, uvědomuje si funkci rodiny</li> <li>• vysvětlí pojmy rodina a partnerství</li> <li>• v encyklopediích vyhledá a srovnává etapy vývoje dítěte před a po jeho narození</li> <li>• zná původ člověka jako druhu a jeho způsob rozmnožování a charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka</li> <li>• rozlišuje a popíše biologické a psychické změny v dospívání</li> </ul>	<p>partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy základy lidské reprodukce, narození dítěte a vývojové fáze před a po narození</p>	<p>ČJS-5-5-02</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• porovná svůj denní režim s režimem spolužáka</li> <li>• zjistí, kolik času věnuje učení, práci, zábavě a odpočinku /den, týden/</li> <li>• rozliší mezi fyzickou a duševní prací</li> <li>• popíše způsob, jak se baví a posoudí, zda se chová ohleduplně k ostatním osobám</li> </ul>	<p>organizace práce, volný čas a jeho využití, hygiena, psychohygiena a ochrana zdraví</p>	<p>ČJS-5-5-03</p>

### Očekávané výstupy po 5. ročníku

- ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody
- ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy
- ČJS-5-4-07 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
- ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života
- ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

# Vlastivěda

## Charakteristika vyučovacího předmětu

Vlastivěda je tvořena tematickými okruhy vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět uvedeného v RVP ZV, rozšířena o další okruh v souladu požadavky ministerstva školství. Do výuky je zařazena i dopravní výchova. Vzdělávací obsah je členěn do tematických okruhů: *Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas a Lidé a peníze.*

Základní formou realizace výuky vlastivědy je vyučovací hodina (45 minut). Do vyučovacích hodin jsou začleňovány krátkodobé projekty, je využívána forma vycházek a exkurzí. Výuka probíhá převážně ve třídě, při vycházkách a exkurzích také v terénu, žáci pracují někdy ve skupinách.

Předmět má časovou dotaci dvě hodiny týdně ve 4. a 5. ročníku. Jeho obsah směřuje k tomu, aby se žáci dobře orientovali v prostředí, ve které žijí a uměli se bezpečně chovat v silničním provozu, a aby chápali vztahy mezi lidmi a měli představu o pojmu historie. Předmět přispívá k rozvoji finanční gramotnosti, žáci se seznamují se světem financí, se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy. Orientují se v problematice peněz a cen a jsou vedeni k odpovědnému spravování osobního rozpočtu. *(Dílčí výstupy a učivo související s finanční gramotností jsou označeny FG)*

## Výchovné a vzdělávací strategie

### kompetence k učení – učitel:

- vedeme žáky k vyhledávání a třídění informací
- seznamujeme žáky s obecně používanými termíny, znaky, symboly
- podporuje žáky v pozorování, experimentování, porovnávání získaných výsledků

### kompetence k řešení problémů – učitel:

- seznamujeme žáky s nejrůznějšími problémovými situacemi ve škole i mimo ni, upozorňuje na ně, žáci je ve skupině analyzují a naplňují řešení
- vedeme žáky ke zjišťování informací, které pomohou řešit problém, v odborných knihách, encyklopediích, dotazováním v rodině, škole atd.
- umožňujeme žákům obhájit řešení problému

### kompetence komunikativní – učitel:

- vyžadujeme, aby žáci přesně formulovali myšlenky a názory, kladli otázky k danému tématu, vyjadřovali se písemnou a ústní formou
- ukazujeme žákům různé typy textů, obrazových materiálů (kroniky, encyklopedie, internet, učebnice, návody)
- vedeme žáky k vzájemnému naslouchání si, zapojování se do diskuse, obhajování jejich názorů, vzájemné pomoci a radě

### kompetence sociální a personální – učitel:

- umožňujeme žákům spolupráci ve dvojici a menší skupině, přijímání role
- pomáháme při sestavování pravidel pro práci ve skupině
- podporujeme a usměrňujeme diskuse ve skupině i třídě
- vedeme žáky k tomu, aby ovládali a řídili svoje jednání a chování

### kompetence občanské – učitel:

- seznamujeme žáky s právy a povinnostmi ve škole i mimo školu
- upozorňujeme na naše tradice, kulturní a historické dědictví
- umožňujeme žákům přemýšlet o významu jednotlivých složek životního prostředí a důležitosti jejich kvality



### **kompetence pracovní – učitel:**

- vedeme žáky k plnění jejich povinností a závazků
- vyžadujeme dodržování vymezených pravidel při všech formách vyučování
- nabádáme žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení při praktických činnostech

### **kompetence digitální**

- vedeme žáky k ovládnutí běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb
- podporujeme získávání, vyhledávání, kritické posuzování informací v digitálním prostředí
- vedeme žáky k využívání digitálních map

## **Realizace průřezových témat v předmětu vlastivěda**

### **Výchova demokratického občana**

- VDO 1 – občanská společnost a škola - způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy) - *ve 4. ročníku začínají žáci naší školy pracovat v žákovském parlamentu školy. Napíší seznam vlastností a schopností, které by měl reprezentant třídy mít. Zvolí si parlamentáře a jeho zástupce. – průběžně 4. – 5. ročník*
- VDO 2 – občan, občanská společnost a stát - občan jako odpovědný člen společnosti (angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku) - *třída jako celek si povede statistiku, jak který žák se podílí na činnosti ve škole – reprezentace, účast na akcích, návrhy akcí – 4. ročník.*
- VDO 4 – principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování - demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie - *žák sepíše seznam situací ve škole, kdy může používat principy demokracie – 5. ročník.*

### **Multikulturní výchova**

- MuV 3 – etnický původ - projevy rasové nesnášenlivosti – jejich rozpoznávání a důvody vzniku. Stále častěji se spolu učí děti různých ras, jaké rasy mají ve třídě, zda se někdo ve třídě setkal s projevy rasové nesnášenlivosti, jakými, a jak situaci řešil – 5. ročník.

## Vlastivěda 4.ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<p><b>Žák</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• vyhledá a ukáže polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu</li> <li>• určí některá významná místa a města v regionu, informuje ostatní o některých jejich zajímavostech</li>   <li>• rozliší a ukáže světové strany v přírodě i na mapě, orientuje se podle nich</li> <li>• řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě</li> <li>• rozlišuje mezi plány a základními typy map</li> <li>• orientuje se na mapě ČR, popíše polohu místní krajiny</li>   <li>• rozliší, které orgány státní moci se podílejí na řízení státu, na správě obce, v níž žijí a některé jejich zástupce</li> <li>• rozlišuje státní symboly, ojasní jejich význam a způsob užívání</li> <li>• vysvětlí pojmy vlast, vlastenectví</li>   <li>• vysvětlí na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi</li> <li>• sestaví a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</li> <li>• rozezná základní rozdíly mezi jednotlivci</li> <li>• zdůvodní při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl</li> <li>• dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky</li> <li>• rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat</li> </ul>	<p><b>Místo, kde žijeme</b>  obec (město) a její části, poloha v místní krajině, okolní krajina (místní oblast) - zemský povrch, vodstvo, orientační body</p> <p><b>Práce s mapou</b>  práce s mapou místní oblasti a regionu  určování hlavních a vedlejších světových stran v přírodě a na mapě</p> <p><b>Naše vlast</b>  národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly</p> <p><b>Lidé kolem nás</b>  soužití lidí - mezilidské vztahy, pravidla slušného chování</p> <p>pravidla dialogu, komunikace, kultura  principy demokracie</p>	<p>ČJS-5-1-01</p> <p>ČJS-5-1-02  ČJS-5-1-03</p> <p>ČJS-5-1-06</p> <p>ČJS-5-2-01  PT VDO 1 – uplatňování demokratických principů</p>

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<ul style="list-style-type: none"> <li>• vyjmenuje základní lidská práva</li> <li>• popíše chování spolužáků ve třídě, které již nechce tolerovat</li> <li>• vysvětlí demokratické principy</li> <li>• navrhne zástupce třídy do žákovského parlamentu</li>   <li>• používá časové údaje a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy</li> <li>• orientuje se na časové přímce</li>   <li>• rozlišuje základní formy vlastnictví</li> <li>• objasní, jak vznikly peníze</li> <li>• rozliší hotovostní a bezhotovostní peníze (FG)</li> <li>• používá peníze v běžných situacích (FG)</li> <li>• odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze (FG)</li> <li>• při nákupu srovnává zboží podle ceny či jednotkové ceny (FG)</li>   <li>• popíše výbavu cyklisty a jízdního kola k bezpečné jízdě</li> <li>• vysvětlí způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole</li> <li>• doporučí bezpečná místa pro jízdu na kole</li> <li>• rozezná vybrané dopravní značky pro cyklisty</li> <li>• objasní správnost používání reflexních i ostatních doplňků a výbavy kola</li> <li>• v modelových situacích prokáže znalost chování v krizových situacích</li> </ul>	<p>právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání</p> <p><b>Lidé a čas</b> orientace v čase a časový řád - čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, letopočet, generace, časová osa, naše dějiny</p> <p><b>Lidé a peníze</b> vlastnictví soukromé, veřejné, osobní, společné, peníze a jejich používání - vznik peněz, hotovostní peníze, bezhotovostní peníze, způsoby placení spoření, dluhy, půjčka</p> <p><b>Dopravní výchova</b> povinná a doporučená výbava jízdního kola a cyklisty, technika jízdy, přeprava zavazadel, místa pro jízdu na kole (stezky, obytná zóna) základní pravidla jízdy po silnici, jízda za snížené viditelnosti, zhoršených podmínek, znamení zastavování, odbočování, předjíždění, objíždění, vedení kola, vyjíždění do silnice, přecházení s kolem bez přechodu a po přechodu, značky, druhy křižovatek, kruhový objezd, krizové situace, důležitá spojení</p>	<p>ČJS-5-2-03 PT VDO 2 – občan jako odpovědný člen společnosti</p> <p>ČJS-5-3-01 <b>M</b>– číselná osa, porovnávání čísel</p> <p>ČJS-5-2-04 <b>M</b> – slovní úlohy – nákupy</p> <p>Standard Finanční gramotnosti pro základní vzdělávání</p> <p>ČJS-5-5-04 ČJS-5-5-06</p>

## Očekávané výstupy po 4. ročníku

- ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; ~~vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy~~
- ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
- ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat
- ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
- ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulující mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou

## Vlastivěda 5. ročník

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<p><b>Žák:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• porovná a rozezná náčrty, plány a základními typy map</li> <li>• porozumí obsahu mapy, plánu, grafice a vysvětlivkám</li> <li>• orientuje se v základech zeměpisu světa (světadíl, oceány, evropské státy)</li>   <li>• najde jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlišťích lidí na mapách naší republiky, Evropy</li> <li>• vyhledá na mapě střední Evropy sousední státy ČR a jejich hlavní města</li> <li>• porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích</li> <li>• charakterizuje vybrané státy</li> <li>• porovná světadíly a oceány podle velikosti, popíše podle mapy jejich polohu na Zemi</li>   <li>• určí typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství, kultury a jednoduchým způsobem popíše jejich význam</li> <li>• vyhledá na mapě ČR jednotlivé kraje</li> <li>• popíše jejich polohu v ČR</li> <li>• najde významná města, řeky apod. v jednotlivých oblastech</li> <li>• s pomocí mapy porovná hustotu osídlení, zalesnění</li>   <li>• rozliší a zhodnotí jednání a chování žáků ve škole, které už tolerovat nelze</li> <li>• vhodně uplatňuje vlastní práva a přitom nepoškozuje práva jiných</li> <li>• rozliší jednání, která ohrožuje práva druhých</li> </ul>	<p><b>Místo, kde žijeme</b> mapy obecně zeměpisné a tematické – <i>obsah, grafika a vysvětlivky</i></p> <p><b>Evropa a svět</b> cestujeme po Evropě kontinenty, sousední státy ČR, evropské státy - Velká Británie, Francie (vyspělé státy západní Evropy) EU</p> <p><b>Regiony ČR</b> Praha a vybrané regiony</p> <p><b>Lidé kolem nás</b> základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy právo a spravedlnost-protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot</p>	<p>ČJS-5-1-03</p> <p>ČJS-5-1-05</p> <p>ČJS-5-1-04</p> <p>ČJS-5-2-03 PT VDO 4 - demokracie</p>

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<ul style="list-style-type: none"> <li>• bezpečně ovládá pravidla chování chodce a cyklisty</li> <li>• popíše vztahy účastníků silničního provozu</li> <li>• odhadne dopravní situaci, její nebezpečí a vyvodí správné řešení</li> <li>• objasní ohleduplné chování a osvojuje si ho</li> <li>• vysvětlí možnosti předcházení nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu</li>   <li>• pojmenuje rozdíly ve způsobu bydlení a života rodiny, společnosti dnes a dříve</li> <li>• objasní a porovná na vybraných ukázkách způsob života a práce našich předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik</li> <li>• vysvětlí historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</li> <li>• chápe význam ochrany kulturního a historického dědictví</li> <li>• uvede některé osobnosti a jejich činnost, kterou obohatily naši kulturu</li> <li>• vyjmenuje některé prameny, kde se může dozvědět o historii</li> <li>• využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti</li>   <li>• na jednoduchém příkladu popíše vznik ceny</li> <li>• vyplní poštovní poukázku</li> <li>• rozliší hotovostní a bezhotovostní peníze (FG)</li> <li>• vysvětlí na základě svých zkušeností pojem reklamace</li> <li>• na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží</li> <li>• orientuje se v základních formách vlastnictví</li> </ul>	<p><b>Dopravní výchova</b> souhrnné znalosti a dovednosti z oblasti bezpečnosti chodce a cyklisty</p> <p><b>Lidé a čas</b> péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost současnost a minulost v našem životě</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- významné postavy a okamžiky našich dějin</li> <li>- proměny způsobu života, minulost kraje a předků</li> <li>- státní svátky a významné dny</li>   <li>- regionální památky</li>   <li>- báje, mýty a pověsti – <i>jako prostředek k probuzení zájmu o dějiny národa</i></li> </ul> <p><b>Lidé a peníze</b> Obchod – cena zboží</p> <p>Pošta Hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení Reklamace spotřebního zboží</p> <p>Vlastnictví soukromé, veřejné, osobní, společné Hmotný a nehmotný majetek</p>	<p>ČJS-5-5-04</p> <p>ČJS-5-3-02 ČJS-5-3-04</p> <p>Standard Finanční gramotnosti pro základní vzdělávání</p> <p>ČJS-5-2-04</p>

Konkretizované výstupy	Konkretizované učivo	Odkazy, vazby
<ul style="list-style-type: none"> <li>• uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti</li> <li>• sestaví jednoduchý osobní rozpočet (FG)</li> <li>• rozliší vyrovnaný, přebytkový a schodkový rozpočet (FG)</li> <li>• objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje (FG)</li> <li>• objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje (FG)</li> <li>• uvede příklady zvýšení příjmů a snížení výdajů (FG)</li> <li>• porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi (FG)</li> </ul>	<p>Rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti</p> <p>Vyrovnaný, přebytkový a schodkový rozpočet</p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• vyjmenuje služby, které banka poskytuje</li> </ul>	<p>Banka jako správce peněz, úspory, půjčky</p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• uvede, na co kdy spořil</li> <li>• vysvětlí proč spořit (FG)</li> <li>• uvede příklady jak spořit (FG)</li> </ul>	<p>Spoření, úspory</p>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• sdělí, zda si půjčil peníze a jak dluh splácel</li> <li>• na příkladech objasní rizika půjčování peněz</li> </ul>	<p>Půjčky</p>	

### Očekávané výstupy po 5. ročníku

- ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrt, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy
- ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou
- ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
- ČJS-5-3-02 využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulující mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista